

Huvudperson i fransk-svensk handel

Gita Paterson är styrelseordförande för Svenska Handelskammaren i ett av Europas största och mäktigaste länder. Hennes insatser är så betydelsefulla att hon sedan i somras är Riddare av franska hederslegionen.

Intervju av Antonia Nessen

Franska Hederslegionen instiftades 1802 av Napoleon och är landets förnämsta orden. Vid ceremonin beskrev Frankrikes ambassadör Gita Paterson som en central person för banden mellan Sverige och Frankrike inom handel och ekonomi.

– Det var väldigt stort och hedrande. Frankrike är ett hierarkiskt land och beslutsfattandet sker på toppnivå. Utmärkelsen öppnar dörrar och underlättar i främjandet av de svensk-franska företagsaffärerna.

Handelskammaren arbetar för att svenska företag ska upptäcka och utnyttja franska näringslivets möjligheter.

– En viktig del av vårt arbete är att sätta Frankrike på kartan som affärsland. Svenskar älskar Frankrike som turist- och matland. Men Frankrike som affärsland, det är en helt annan sak. Det faktum att Frankrike faktiskt är ett högteknologiskt land, att fransmännen är visionära med långsiktiga målsättningar, försvinner mer och mer i den svenska medierapporteringen.

Även om det finns problem som måste åtgärdas och strukturreformer som måste ske för att minska statsskulden, vilket även hänger ihop med hur omvärlden ser ut, så är Frankrike fortfarande en stor och intressant marknad, säger Gita Paterson.

– Det finns en potential för svenska företag som inte är utnyttjad om man jämför med hur vi satsar på till exempel Tyskland och England. Frankrike är världens femte största importnation och den andra största ekonomin i Europa.

”Svenskar älskar Frankrike som turist- och matland. Men Frankrike som affärsland, det är en helt annan sak”

Plattform för kommunikation

Vi ses under den vecka i oktober när nobelpristagarna tillkännages. Författaren Patrick Modiano och nationalekonomen Jean Tirole får Nobelpriset. Rummet vi sitter i kallas för ”Sverigerummet” och är inrett med Gärsnässoffor, IKEA-skåp och en Kasthallmatta. Svenska Handelskammaren i Paris ligger i ett representativt kvarter i åttonde arrondissementet med utsikt över kilometervis med hustak.

– Det bästa med Paris är omvärldsmiljön. Paris är en internationell världstad. Du känner att du tillhör staden utan att du behöver vara född här och det finns en plats för alla. Det finns en stor mångfald, det finns en frihet och en öppenhet och en rikedom i det du har omkring dig.

Som medlem i Handelskammaren har du möjlighet att utnyttja lokalerna för möten eller konferenser. Du kan också registrera din företagsadress i samband med bolagsbildning eller bli medlem bara för att ha en affärsadress i Paris. Framförallt har Handelskammaren ett omfattande kontaktnät som de delar med sig av.

– Våra projekt går väldigt mycket ut på ett effektivt nätverkande. Att företagen ska få träffa varandra, umgås och bygga upp nya kundrelationer eller stärka de redan existerande. Vi är en neutral plattform i dessa marknadsföringssammanhang.

Nästa år fyller Handelskammaren 100 år. Jubileet startar i början av januari när Mats Eks balett **Julia & Romeo** har premiär på operan i Paris. Många evenemang planeras under nästa år och även ett boksläpp.

– Boken kommer handla om svensk företagsamhet i Frankrike under hundra år. Handelskammaren grundades 1915 mitt under brinnande första världskrig och under andra världskriget var det kämpigt för företagen att överleva under tyskarnas ockupation.

Svenskt affärsliv under 1900-talet har många mytomspunna kopplingar till Paris. I år har till exempel berättelsen om den svenske konsuln och affärsmannen Raoul Nordling aktualiserats. När tyskarna i augusti 1944 gjorde sig redo att avsluta ockupationen med att spränga Paris i luften, lyckades den svenske diplomaten bidra till att sätta stopp för planerna genom att förhandla med generalen von Choltitz om vapenvila. Detta möte gestaltas i Cyril Gélys pjäs **Diplomati** som just nu spelas på Stadsteatern i Stockholm och i filmen **Mannen som räddade Paris** som visas på bio. Andra historiska skeenden kopplade till svenska näringslivet är det tumult som följde på Ivar Kreugers död 1932 och testamentet Alfred Nobel skrev på Svenska Klubben 1895.

– Handelskammaren måste leva med sin tid. Under lång tid var det de bilaterala frågorna som gällde i handeln men idag måste handeln självklart ses ur ett globalt perspektiv. Vad gör då en Handelskammare för nytta? I dagens digitaliserade värld när kommunikationerna är så väldigt annorlunda vill vi framförallt tillfredsställa behoven av skräddarsydda affärstjänster, kontaktuppbyggnad och en ökad interkulturell förståelse. Viktigt är också att stärka de svenska företagens varumärken och kunnande via informationsspridning och kommunikation till media och omvärlden. Man kan bygga broar utifrån den digitala basen men man kan aldrig ersätta den mänskliga kontakten, som gör att vi lär känna varandra och kan skapa det förtroende som är grunden till allt partnerskap och all affärsverksamhet.

Ett växande intresse för Sverige

Uppdraget som styrelseordförande är ideellt och något Gita Paterson ägnar sig åt vid sidan av sitt yrke som jurist specialiserad på internationella affärsjuridiska frågor. Gita Paterson kom till Paris 1987 i samband med att hon blev Sveriges första kvinnliga handelssekreterare och chef för Exportrådet (nuvarande Business Sweden) i Frankrike. Hon är uppväxt i Lerum, läste juridik i Lund och flyttade till USA för att läsa internationell affärsjuridik och marknadsföring. I mitten av 1970-talet inledde hon sin karriär på en amerikansk byrå i Kalifornien som arbetade mycket med inkommande franska och svenska investeringar.

– Jag lärde mig egentligen att uttrycka mig bra på franska i USA med mina franska klienter som inte pratade ett ord engelska. När jag fick mitt första stora uppdrag, som var etableringen av ett franskt butikscenter i Beverly Hills, var jag tvungen att tala mycket franska – så det blev en bra lärdom.

Du tycker inte att du har råkat ut för några begränsningar i franska näringslivet på grund av att du är kvinna i en mansdominerad bransch?

– Nej, absolut inte. På min tid när jag läste juridik i Sverige så var det bara 20 procent kvinnor så jag har vuxit upp i en värld där kvinnorna varit i minoritet. Med baserat på mina erfarenheter av livet

i framförallt Sverige, USA och Frankrike, så har det ofta varit bäst att arbeta med fransmännen. Du kan vara dig själv och du respekteras professionellt som kvinna på ett väldigt naturligt sätt.

Hur tar sig den respekten uttryck?

– Det finns en självklarhet i relationerna mellan män och kvinnor i Frankrike och respekten för individen är stor. I Norden kan beslut fortfarande fattas av män i bastun men här finns det inget bastuliv eller någon engelsk typ av manlig klubbvärld. I Frankrike umgås män och kvinnor mer tillsammans, utan uppdelning i kön eller åldrar, och männen söker kvinnornas råd inför viktiga affärsbeslut.

I Sverige finns det många fördomar om fransyskor och jämställdhet. Men i Frankrike finns det ju rentav många kvinnliga beslutsfattare på ledande positioner och 2011 införde man en kvoteringslag som gäller större börsbolag. Inom sex år måste de berörda företagen ha 40 procent kvinnor i sina styrelser. Hur ser du på jämställdhetsfrågan?

– Du har valmöjligheter som kvinna i Frankrike. Vill du göra karriär så gör du karriär och det finns inga regler som stoppar dig. Jämställdheten hänger ihop med hur samhället är uppbyggt och den sociala välfärden. I Frankrike finns en bra barnomsorg med dagis eller offentlig barnomsorg i hemmet för dem som önskar när barnen är små, samt skatteavdrag för hjälp i hemmet. Sen börjar barnen i förskolan när de är tre år. Alla kommuner är tvungna att tillhandahålla platser för barn från och med två och halvt år i den franska förskolan, ”la maternelle”, som är kostnadsfri.

”Här finns det inget bastuliv eller någon engelsk typ av manlig klubbvärld”

Hur stort är intresset för Sverige bland fransmännen?

– Det är fascinerande hur stark och positiv Sverige bilden är och intresset tilltar verkligen. Det finns ett enormt basförtroende för den svenska kvaliteten och kunnandet som går långt tillbaka i tiden. Fransmännen inspirerades av den svenska välfärdsmodellen på 1960-talet och då myntades uttrycket, ”le modèle suédois”, den svenska modellen. På senare tid har vi ju Zlatan som också blivit en representant för Sverige. Och turismen har ökat. Förmodligen för att Sverige förekommer mycket i media som ett föregångsland i ekonomisk-politiska sammanhang, vilket skapar nyfikenhet. Sedan är det många fler som åker till Sverige och studerar, både inom ramen för Erasmus-programmet och för en fullständig examen till exempel på KTH. Den senaste siffran jag hörde var att det handlar om cirka 1300 franska högskolestudenter varje år.

För att återknyta till varför inte fler svenskar ser Frankrike som ett affärsland, vad beror den inställningen på?

– Förutfattade meningar och en affärskulturell problematik. Man känner sig osäker med fransmän innan man har lärt känna dem. Frågor som ”är muntliga avtal giltiga eller inte?” kan uppstå. Visst är muntliga avtal giltiga, men i Frankrike så kan du inte använda muntlig bevisning i domstol. Det skriftliga ordet är a och o. Om man träffas på

möten i Sverige eller diskuterar ett problem som ska lösas då nickar vi svenskar och vet precis vad vi ska göra, men en fransman vet inte det, och inte en holländare heller, när det saknas skriftliga protokoll. Så det är en enkel sak att komma ihåg: bekräfta alltid skriftligen.

Vad finns det för andra fallgropar?

– Man ska också vara försiktig med att skriva kontrakt själv. Frankrike är processorienterat. Inom arbetsrättens område är det en avgrunds djup skillnad, det är väldigt vanligt att anställda går till arbetsdomstolen här. När det gäller andra affärskulturella frågor kan det uppstå förvecklingar till exempel vid förhandlingar. Fransmännen börjar med att måla upp en tavla med frågeställningar som måste besvaras och vi svenskar har lite svårt att inse att detta inte ska uppfattas som om fransmännen är problemmakare, utan som ett sätt att undvika framtida problem, genom att från början analysera och tydliggöra regelverk och detaljerna i ett avtal.

Vilka sektorer har störst utbyte av franskt affärsliv?

– Industrisektorn. Sverige är arbetsgivare nummer ett i Rhône-Alpes-regionen med Renault Trucks, Volvo, Ericsson, Alfa Laval, Sandvik, Capio, IKEA, ABB med flera. Securitas är största svenska företag i Frankrike med flest anställda. Tjänstesektorn kommer mer och mer. Det kan handla om hälso- och sjukvård, miljö och energiförbättringar, softwareutveckling och utvecklingen av tjänster kring dessa. Företag som erbjuder effektiva lösningar för produktion och drift av verksamheter kan ha ljusa framtidsutsikter om de väljer den franska marknaden. Här finns hur mycket som helst att göra för ett svenskt innovativt tänkande och svensk pragmatism.

Det är tydligt att du har ett passionerat förhållande till ditt arbete, berätta om dina drivkrafter.

– Min passion är att skapa tillväxt i affärerna mellan Sverige och Frankrike. Jag ser en stor potential. Ytterst handlar det om att människor måste mötas. Det handlar om kommunikation, att bygga upp ett förtroende, reducera avstånden och överbygga kulturskillnaderna.

Om Gita Paterson

Gör: Internationell affärsjurist och styrelseordförande för Svenska Handelskammaren i Frankrike som firar hundraårsjubileum 2015. Blev i somras utnämnd till Riddare av franska Hederslegionen.

Bor: I Paris sedan 1987

